

europa|wereld

‘Duits tolplan levert helemaal niets op’

Plannen om buitenlanders te laten betalen om gebruik te mogen maken van het Duitse wegennet leveren niks op en zijn waarschijnlijk juridisch onhoudbaar. Dit staat in documenten van de Duitse overheid die het weekblad *Der Spiegel* gisteren heeft aangehaald. Minister van financiën Schäuble bijvoorbeeld denkt dat zijn collega van verkeer de kosten van de invoering onderschat. Minister van binnenlandse zaken, Thomas de Maizière, waarschuwt voor juridische obstakels. (ANP)

VS en Georgië werken samen aan defensie

De VS en Georgië gaan hun banden op defensiegebied aanhalen. Ze willen de Georgische krijgsmacht verbeteren tegen dreiging uit Rusland. Dat heeft de Amerikaanse minister van defensie Chuck Hagel gisteren gezegd. Washington gaat Georgië helpen om lid te worden van de Navo en helikopters verkopen. De Georgische minister van defensie Alasania noemde het pijnlijk om aan te moeten zien dat de wereld niet in staat is de Russische agressie te stoppen. (AP)

Indianen verklaren houthakkers de oorlog

Een Braziliaanse indianenstam heeft houthakkers de oorlog verklaard die hun traditionele leefgebied binnendringen en het oerwoud vernielen. Zo'n 150 Kaapor hebben een 'oerwoudleger' gevormd, dat al zeker zestien houthakkers heeft gevangen genomen. Na een pak slaag zijn zij weer vrijgelaten, aldus de krant *Folha de São Paulo*. De overheidsinstantie Funai moet de rechten van de Indianen beschermen, maar die kampt met personeelsgebrek. (AP)

‘Jack the Ripper was een Poolse immigrant’

De Britse krant *The Mail on Sunday* claimt de identiteit te hebben van Jack the Ripper, die in 1888 zeker vijf moorden pleegde in Londen. Een Poolse immigrant, Aaron Kosminski, zou de dader zijn. Hij was destijds al een van de hoofdverdachten. Bij een van de slachtoffers was een sjaal gevonden. Een zakenman kocht die en liet die onderzoeken door een Finse DNA-expert. De sporen zijn vergeleken met DNA-materiaal van afstammelingen van Kosminski en het slachtoffer. (ANP)

Obama schuift hulp aan illegalen voor zich uit

Weer heeft president Obama maatregelen uitgesteld om illegale immigranten te helpen. Hij beweerde gisteren dat dat niets te maken heeft met verkiezingen in november. Noch de Latino-lobby in de VS noch de Republikeinen geloven dat. Obama's angst is dat de Democraten in november hun senaatszetels kwijtraken als zij nu voor legalisering stemmen. "Maar het duurt nu veel te lang voor er hervormd wordt", aldus Congreslid Tony Cárdenas bij CNN. (TROUW)

de blik van Teng Biao

‘China wacht een revolutie, ik hoop een vreedzame’

INTERVIEW Mensenrechtenadvocaat Teng Biao wordt het leven zuur gemaakt in China. Hij wijkt uit naar de VS, maar geeft niet op.

Stevo Akkerman

Sinds het aantreden van Xi Jinping als president, in maart 2013, is het leven voor mensenrechtenactivisten in China niet gemakkelijker geworden. De een na de ander wordt gearresteerd en advocaat Teng Biao, die de afgelopen maanden in Hongkong verbleef, kreeg van vrienden het advies voorlopig niet terug te keren naar Peking. Hij vertrekt voor een jaar naar de VS, op uitnodiging van Harvard University.

Xi is het tegenovergestelde van een Gorbatsjov, zegt Teng, en de communistische partij zal nooit vrijwillig afstand doen van de macht. Toch is verandering volgens hem onafwendbaar. "Het wordt revolutie en ik kan alleen maar hopen dat die vreedzaam zal zijn," zegt hij tijdens een bezoek aan Nederland, gekleed in een T-shirt met de tekst 'Good boys go to heaven, bad boys go to Amsterdam'.

U bent eerder opgepakt, dus u weet wat u boven het hoofd hangt in China.

"Ik ben nooit officieel gearresteerd, laat staan berecht, maar ik ben wel drie keer ontvoerd en vastgehouden op een geheime plek. De langste periode was in 2011, toen ik zeventig dagen werd vastgehouden. Toen ben ik ook gemarteld. Ik kies er nu voor eerst naar de VS te gaan, wat er daarna gebeurt weet ik niet. Aan de ene kant heb ik de verantwoordelijkheid voor mijn vrouw en kinderen. Aan de andere kant wil ik mijn werk als advocaat in China blijven doen. Waarom zou ik daarmee stoppen? Ik heb geen enkele misdaad begaan, en ik zie het als mijn plicht te werken aan een vrij en democratisch land voor de volgende generatie, inclusief mijn eigen kinderen."

Waarom hebt u die verantwoordelijkheid? Waarom niet kiezen voor rustig leven?

"Omdat ik een zinvol bestaan wil leiden. Intellectuelen moeten hun verantwoordelijkheid nemen, zeker als een land zich bevindt in een proces van democratisering. Veel Chinezen vechten daar al jaren voor en ik wil niet aan de zijlijn blijven staan en niet leven in een leugen, zoals Vaclav Havel het uitdrukte."

Kunt u niet samenwerken met het systeem? Hervormen van binnenuit?

"Nee, dit systeem heeft zoveel misdaden begaan, en het volk zoveel leugens verteld, samenwerking is onmogelijk. En zwijgen is ook geen optie, dat maakt je medeplichtig. Door er zo over te denken, ben ik geleidelijk een dissident geworden, een lastpak. Mijn geval is een beetje uitzonderlijk, omdat ik publieke bekendheid geniet, dat geeft mij een zekere bescherming.

‘Ik ben nooit gearresteerd of berecht, maar ik ben drie keer ontvoerd en vastgehouden. In 2011 70 dagen. Toen ben ik ook gemarteld.’ FOTO ROB HUIBERS

‘De communisten in Oost-Europa waren erg, maar de Chinese communistische partij is veel erger. Het volk haat de partij.’

Wie is Teng Biao?

Teng Biao (41) werd in China vooral bekend als de advocaat van de blinde activist Chen Guangcheng, die in 2012 internationaal opzien baarde door te vluchten naar de Amerikaanse ambassade in Peking. Teng verdedigde ook andere mensenrechtenactivisten en was daarnaast universitair docent in Peking. Hij doceerde de afgelopen maanden in Hongkong en staat nu op het punt te vertrekken naar de VS. Zijn vrouw verblijft met een van hun twee dochters nog in China; het is de vraag of de autoriteiten hen het land uit laten gaan om zich bij Teng te voegen.

"Maar het lijkt erop dat ik die nu aan het verliezen ben. Ik ben steeds meer mensenrechten-zaken gaan doen, kritische artikelen gaan publiceren – dan krijg je moeilijkheden. Eerst voerden ze alleen nog gesprekken met me, toen kreeg ik huisarrest op politiek gevoelige momenten, vervolgens verloor ik mijn advocatenlicentie, mocht ik niet meer doceren aan de universiteit, en ten slotte werd ik gekidnapd."

Waarom verslechtert de situatie voor mensenrechtenactivisten? Is dat allemaal het werk van Xi?

"Zijn aantreden speelt een rol, maar is het niet het belangrijkste. Xi is geen hervormer, hij is absoluut geen Gorbatsjov. Integendeel, hij is bezig zoveel mogelijk macht te verzamelen, hij wil dictator worden. Maar op de achtergrond speelt een fundamenteel proces: het conflict tussen de eenpartijstaat en de *civil society*. De partij zoekt de con-

trole over alles, samenleving, bestuur, politiek. Maar dat wordt steeds lastiger, omdat steeds meer Chinezen een rechtstaat willen, mensenrechten, democratie."

Is dat niet een minderheid, misschien zelfs een elite?

"Ik zie het groeien. Mensen raken beter opgeleid, ze hebben meer toegang tot informatie, niet in de laatste plaats door het internet. Mensenrechtenadvocaten, bloggers, ondergrondse kerken, ngo's, burgerjournalisten, onafhankelijke schrijvers – zij vormen de groep die China zal veranderen. Hun invloed reikt veel verder dan hun aantal; we weten dat zij spreken voor veel Chinezen die uit angst zwijgen. En er komt een moment dat het volk zich tot de *civil society* zal wenden, want van de communistische partij moeten de burgers het niet hebben en dat weten ze."

Denkt u aan een omwenteling, zoals in 1989 in Oost-Europa, of aan een geleidelijk proces?

"Daar is veel discussie over in China. Meer en meer intellectuelen verliezen hun geloof in een geleidelijke verandering. Zo'n proces zou het beste zijn, maar de communistische partij zal haar belangen en privileges niet vrijwillig opgeven, en het politieke systeem niet werkelijk hervormen. Het is uitgesloten dat ze het eenpartijstelsel opgeven."

"Wat ons te wachten staat is dus revolutie. En ik hoop dat het een vreedzame revolutie zal zijn. Maar dat zal moeilijker zijn dan in Oost-Europa. De communisten daar waren erg, maar de Chinese communistische partij is veel erger, die heeft zoveel misdaden op haar geweten – de Grote Sprong Voorwaarts, de Culturele Revolutie, het bloedbad op het Plein van de Hemelse Vrede – dat het volk de partij haat. De clash zal hevig zijn."